

Oorlogs Tragedie

Door Derek Knox

(geboren Arie Dirk Tuijl)

Vertaling: Monique Hekman-Landwier.

Door de geschiedenis heen hebben oorlogen altijd geleid tot de zinloze dood van mannen, vrouwen en kinderen. De Tweede Wereldoorlog heeft het leven gekost aan miljoenen mensen. Dit is het verhaal van slechts 1 van deze vele tragedies.

Mijn moeder, Daphne Joan Fry (Tuijl) Knox is geboren in Alexandria, Egypte op 15 mei 1909, als oudste dochter van de Eerwaarde Lucius George Pownell Fry, Dominee bij de Anglicaanse Kerk (M.A. Universiteit van Cambridge) en Elsie (Elisabeth) Grace Newth. Beiden geboren als Brits staatsburger.

In die periode was haar vader, als oudste zoon in een lange rij van dominees, Assistent Kapelaan bij de bisschoppelijke kathedraal in Alexandria, Egypte. Aangesteld door de Bisschop van Gibraltar. Haar moeder heeft gestudeerd aan de Koninklijke Academie voor Kunst. Eén van de favorieten van Orchardson en Sir William Orpen. Elizabeth G. Fry's liefde voor kunst en schilderijen heeft zij haar hele leven lang behouden. Zij had nog een jongere zus, Dorothea Fry Lorion (1914-1959) en een jongere broer, John Lucius Fry (1917-1981)

Door de mediterrane liefde van haar familie en de positie van haar vader die inherent was aan verschillende functietoewijzingen in het Britse Rijk, maakte Joan, zoals ze bekend stond, al jong kennis met een exotisch leven. Na de eerste 10 jaar van haar leven in Egypte te hebben doorgebracht, werd haar vader overgeplaatst en het gezin verhuisde in 1919 naar Smyrna, Klein Azië, nu bekend als Izmir, Turkije. Op het einde van de Grote Oorlog werd Klein Azië door de Britse Premier Lloyd George aan de Grieken overgedragen. In 1922 claimden de Turken dit gebied terug en slachtte daarbij duizenden Grieken af. De stad werd in brand gestoken en al het geweld veroorzaakte een immense evacuatie onder de Griekse en niet-Turkse populatie. Het lukte het gezin om met duizenden anderen evacués in te schepen op één van de vele Britse schepen. Met achterlating van al hun bezittingen arriveerde het gezin als vluchteling op het eiland Malta in september 1922. Vandaar uit reisden zij door naar het Verenigd Koninkrijk. Na 3 sombere jaren in Londen lukte het de familie om terug te keren naar het Mediterrane klimaat en zij arriveerden in 1925 in Algiers, Algerije, waar Lucius Fry als Hoofd van de Anglicaanse Kerk van de Heilige Drie-eenheid aangesteld werd. Joan bezocht het Franse Lyceum waardoor ze een tweetalige opvoeding kreeg. Ze was kort verloofd in 1928, maar nadat ze de familie in Kopenhagen had bezocht keerde ze terug naar Algiers waar ze er een zorgeloze levensstijl op na hield.

In december 1930 leerde ze mijn vader Gerard Abraham Tuijl kennen. Hij was geboren op 27 mei 1908 in een plaats genaamd Alkmaar, Nederland. Hij was afgestudeerd als agrarisch ingenieur in Nederland en vertrok later naar Algiers. Daar leerde hij Joan kennen die later het volgende over hem schreef in haar memoires.

'Gerry zag er typisch Nederlands uit. Hij was ruim 1.80 cm lang en erg aantrekkelijk en hij speelde voor het internationale voetbalteam van Nederland. Zijn Franse titel was: 'Agronoom'. Hij was een

briljant student die als tweede van een klas van 400 studenten afgestudeerd was. Ondanks dat hij geboren was in Nederland verbleef hij in zijn jeugd in Valparaiso, Chili, waar zijn vader een befaamd oogchirurg was.

Gerry was een vurige pacifist. Hij vervulde zijn militaire dienstplicht met tegenzin maar zwaaide tot zijn verbazing toch als eerste Luitenant af. Ondanks zijn pacifisme bleek hij dus efficiënt te zijn. Hij verafschuwde schieten en jagen, was een goede ruiter en hij hield van zwemmen. Gerry had een eenzame jeugd gehad in Nederland op school. Vanaf zijn twaalfde jaar heeft hij zijn vader slechts één keer tijdens een bezoek aan Nederland, ontmoet. Gerry was een mix van puriteins zelfdiscipline en had een vurig verlangen om alles uit het leven te halen. Het ene moment kon hij grof en eigenwijs zijn om het volgende moment weer zacht bijna Germaans sentimenteel te worden.

Zij trouwden op 28 februari 1934 en de eerste vijf jaren waren voor beiden zwaar en tegelijkertijd opwindend. Zij runden een boerderij, in een oase aan de rand van de Sahara, die eigendom was van een multimiljonair, een Nederlandse mohammedaan genaamd A. van de Poll. De boerderij was bekend onder de naam *Cora* en bevond zich buiten het dorpje Shetnia, vlakbij de stad Biskra. Biskra stond in die periode bekend als een ressort waar rijke Europeanen naar toe reisden om avontuurlijke of medische redenen. Om de eindjes aan elkaar te knopen verhuurden ze kamers aan gasten. Met kerstmis 1934 logeerden er veel vrienden en gasten bij hen. Er was een jong paar bij, een Franse ingenieur en zijn, in Rusland geboren echtgenote, Pierre en Tania Boeuf. Zij kwamen in gezelschap van enkele Russische familieleden. Joan schrijft daarover:

Pierre en Tania waren erg handig. Zij doodde en plukten een gans voor ons kerstdiner.

Deze referentie wordt vermeld omdat de Boeuf's en de Tuijl's goede vrienden werden en, zoals we later zullen zien, een grote rol zouden gaan spelen in het overbrengen van boodschappen tussen Gerry en Joan tijdens de oorlogsjaren.

Als agrarisch ingenieur, kreeg Gerry het voor elkaar wat geen ander persoon eerder lukte. Door een ondergrondse silo aan te leggen lukte het hem om een afgelegen boerderij, even buiten Biskra, van water te voorzien. Het is een beetje ironisch dat een Nederlander, wiens land altijd bezig is om het water buiten de dijken te houden, een omgekeerd proces in de woestijn lukt te bewerkstelligen. Hierdoor was hij wel weer in staat om elke dag aan de plaatselijke bevolking verse producten te leveren.

In die periode werd mijn broer Denis Anthony geboren op 2 oktober 1935 en ik 2 jaar later op 23 november 1937. Het gelijktijdig tegenstrijdige idyllische en inspannende leven kwam tot een einde toen de Tweede Wereldoorlog in zicht kwam.

In eerdere memoires schrijft Joan hierover:

Gerry en ik besproken de zaken zorgvuldig. Hij was een reserve officier in het Nederlandse Leger en in geval van oorlog zou hij opgeroepen worden. Het was onmogelijk voor mij om 'Cora' alleen te kunnen onderhouden. Een dergelijk logge onderneming met alle daar uit voortvloeiende werkzaamheden onderhouden was niet mogelijk. Ook zouden de kinderen binnenkort naar school moeten. Maar nog meer: De plaats was een grote mislukking. Drie jaren van droogte had elke financiële buffer weggenomen. Toen Van de Poll langskwam, bleek dat hij veel geld verdiend had en schold onze betalingen aan hem vrij. Maar ondanks dat bleek deze plaats niets waard te zijn. Alleen een Arabier

die gewend is aan het barre leven en afhankelijk is van een oase kan er iets mee. Als er genoeg water in de bron had gezeten was het een ander verhaal geweest. Dus we verkochten de koeien en het meeste van onze huishoudinventaris met verlies en verlieten de plaats in 1939 om daar nooit meer terug te keren. Gerry zei toen nog iets waarvan ik nooit gedacht had hoe waar het zou zijn.

“wanneer ik terugkijk op deze jaren zullen dat ondanks alle problemen de gelukkigste jaren van mijn leven zijn”

Vijf jaren van inspanning, angst en geluk zijn tot een eind gekomen. Ik stond op het punt om de moeilijkste strijd van mijn leven aan te gaan... De schaduw van de oorlog hing al over ons en duizenden families. Ik heb het geluk gehad om mijn twee jongens er door heen te brengen. De gedachte om hun overal voor te behoeden was altijd aanwezig en krachtig. Het is iets geweldigs om iemand te hebben waar je voor kan vechten....

In maart 1940 vertrok Gerry naar Nederland om zijn plicht te vervullen om zijn vaderland te verdedigen tegen de oprukkende Duitse nazi militaire machine. Op 15 mei 1940 viel Nederland in handen van de Duitsers. Daarop werd hij gedemobiliseerd. Een maand later, op 17 juni, capituleerde ook de Franse regering en een militair dictatorregime werd opgericht. De Vichy regering kreeg zowel Frankrijk als zijn kolonies onder zijn toezicht. Pas in augustus 1940 werd Joan op de hoogte gebracht dat alles in orde was met Gerry. In de gecensureerde brieven schreef hij dat een nette baan had bij de Centrale Controle Dienst. Grof vertaalt als voedselcontroleur. Communicatie met Nederland werd na die periode erg moeilijk.

Ondertussen was Joan druk met het opvoeden van haar twee jongens en het verzorgen van haar moeder, Yaya, zoals wij haar kenden, die inmiddels weduwe was geworden. Op haar 31ste verjaardag, 15 mei 1940, had ze een ontmoeting met de Opper Raadsheer van Groot Brittannië. Zij werd gevraagd om te komen werken voor de Britse Militaire Missie in Noord-Afrika. Haar kennis over Algiers, de cultuur en de inwoners waren essentieel voor inlichtingen doeleinden. De hechte Frans-Engelse samenwerking kwam echter tot een einde nadat de British Royal Navy een Vichy Frans marine schip bij Mers el Kebir tot zinken bracht waarbij meer dan 1200 Franse matrozen om het leven kwamen. In reactie daarop gaf de Franse Vichy regering de Britse Missie opdracht om Algiers te verlaten.

Zij zocht toen elke mogelijkheid die ze kon vinden om de Britten toch van informatie te voorzien. In oktober 1940, legden een vertwijfelde groep die 1 ding gemeen hadden, de haat tegen de Duitsers en de Vichy regering, hun plannen op tafel voor het oprichten van een ondergrondse verzetsbeweging. Zij kreeg door haar kennis eigenlijk een onbedoelde actieve rol toebedeeld in de inlichtingenwereld .

In de daarop volgende maanden had Robert D. Murphy in het geheim contact met President Franklin D. Roosevelt om met hem de plannen door te spreken voor een nieuw netwerk en het rekruteren van de zogenoemde 12 Apostelen. 1 van die 12 apostelen, John C. Knox, zou later mijn stiefvader worden. Bijna 10 maanden later, in juni 1941, kwamen de ' Viceconsuls' voor het eerst samen in Algiers. Murphy had kennis genomen van de activiteiten van Joan Tuijl en gaf aan John Knox de opdracht om met haar in contact te treden om elk mogelijke informatie te verkrijgen. Deze informatie zou later gebruikt worden bij de landing in Noord-Afrika, genaamd 'Operatie Toorts'.

John Knox werd al snel verliefd op Joan en in de daarop volgende maanden ontwikkelde zich een vertrouwensband die later zou leiden tot hun huwelijk. Ondertussen kwam er zo weinig nieuws uit Nederland dat de situatie met Gerry Joan ontmoedigde. Ze had gehoopt dat hij zou kunnen ontsnappen uit Nederland naar Engeland of naar zijn familie in Algiers zou terugkeren. Zij zou daar later over schrijven:

“Ik had zoveel hartzeer: Het leek er op dat hij de vijandelijke overheersing had geaccepteerd...”

Aan het einde van december 1941, begin 1942, vroeg zij een scheiding aan. Gerry was er helemaal kapot van. Twee maanden lang hield hij zijn mond hierover dicht totdat hij uiteindelijk met een vriend er over sprak, Hanny Scheurleer.

“Hij leed enorm onder dit nieuws.... Na een paar weken moest hij er met iemand over praten. Hij kon er niet langer zijn mond over dichthouden. Hij was ten einde raad”.

Wat Joan niet wist was dat Gerry in de tussentijd lid was geworden van een Nederlandse verzetsgroep die de geallieerden (SOE) informatie verschaften over Duitse posities, sterkte, etc., (spionage). Daarbij verstoorden ze zoveel mogelijk de Duitse bezetters met alle middelen die ze hadden, inclusief sabotage. Dit maakte dat communicatie met Joan erg moeilijk en gevaarlijk was omdat Gerry, ingeval dat hij opgepakt zou worden, zijn familie hiermee in gevaar kon brengen. Op 18 maart 1942 werd Gerry, als gevolg van verraad gearresteerd en belandde hij in de gevangenis. In de daarop volgende weken werd Kars Lucas Kamp, die zijn beste vriend werd, en nog 18 andere mensen uit zijn verzetsgroep gearresteerd en gevangen gezet.

Onwetend van de gevangenneming van Gerry werd Joan die maand uitgenodigd om zich te melden bij het Nederlandse Consulaat in Algiers waar zij de opdracht kreeg van de Vichyregering om naar Nederland te gaan om zich daar bij haar echtgenoot te voegen. Zij zou hier later over schrijven:

‘Ik realiseerde mij dat, wanneer ik naar Nederland zou gaan, de Duitsers inlichtingen over mij verzameld zouden hebben en ik waarschijnlijk doorgestuurd zou worden naar Auschwitz of een van hun andere plezierige resorts. En de kinderen...? De Nederlandse consul stond hoogstwaarschijnlijk onder enorme druk van de Duitsers. Ze hadden mij al teveel met Amerikanen om zien gaan zodat zij vast wel doorhadden dat ik genoeg kennis had van de zaken die speelden. In die periode was ik in het bezit van zoveel kennis dat ik zelfs de Amerikaanse landing in Noord-Afrika in gevaar zou kunnen brengen. De Duitsers wilden mij arresteren maar het Hoofd van de Franse Geheime Dienst beschermde mij. De Duitsers dachten waarschijnlijk dat wanneer ik in Nederland zou zijn, zij mij onder de duim zouden hebben en zodoende alle informatie die ik had, zouden kunnen verkrijgen. Ik leefde maanden in angst. Niet alleen voor mijzelf maar ook voor mijn twee jongens. Ik liet de gedachte aan een scheiding varen omdat de Vichyregering te veel macht had op dat moment’.

Iets na de ontmoeting met de Nederlandse Consul hoorde Joan dat Gerry gevangen genomen was. Het is niet exact bekend wanneer ze het hoorde. In haar memoires schreef ze het volgende daarover:

‘ik realiseerde mij niet hoe dicht bij zijn veroordeling en reacties waren met de mijne... toen ik hoorde dat de Duitse Luchtmacht (sic) hem had gearresteerd.

Nadat de oorlog was afgelopen correspondeerde ze met mevr. Hanny Scheurleer. Volgens een brief die zij schreef aan Joan, gedateerd 30 juni 1949, was het niet eerder dan november 1942, na de geallieerde landing in Noord-Afrika en de daarop volgende omverwerping van de Vichyregering in Algiers, dat haar scheiding was “opgepakt en afgehandeld”.

Ondertussen zat Gerry al 5 maanden vast toen hij eindelijk zijn eerste bezoeker kreeg. Zijn enige familieleden in Nederland waren een oom en een tante. Zij hadden echter geen enkele interesse in hem. Zijn vader die in Chili, Zuid-Amerika, woonde had geen enkel contact met zijn familieleden in Nederland. Gerry verkeerde dus in een moedeloze situatie. Hij had zijn vriend, Kars Lucas Kamp verteld over zijn vriendschap met Pierre en Tania Boeuf, de vrienden van Joan en Gerry uit hun Biskra tijd en hoopte door met hen in contact te komen weer te kunnen communiceren met Joan. Het bleek dat de Boeuf's woonachtig waren in Parijs onder de Vichyregering. Begin september 1942 ontving Gerry zijn eerste bezoek van mevrouw J.C. Kamp, de echtgenote van Lukas Kamp, in de gevangenis. Zij schreef namens Gerry de volgende brief aan de Boeuf's die door een onbekend gebleven tussenpersoon bezorgd werd.

Ik ben nu enkele malen op bezoek geweest bij Gerry's Duitse zaakwaarnemer. Dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat ik Gerry mocht opzoeken in de gevangenis. Het was tot dan toe het eerste en enige bezoek dat Gerry had ontvangen en hij was erg ontroerd en hij huilde regelmatig. Hij was erg mager en zwak maar zijn houding over zijn manier van leven op dit moment is goed. Toch is zijn interesse in het leven miniem. Hij vertelde mij herhaaldelijk dat zijn leven ophield in maart 1940 toen hij Joan en de kinderen voor het laatst zag.

De Boeuf's moeten er in geslaagd zijn om met succes te communiceren met Joan want zij ontvingen een reactie van haar die doorspeeld werd aan Gerry via mevrouw Kamp. In haar brief aan de Boeuf's, gedateerd 23 december 1942, schreef ze het volgende:

Ik wil u namens Gerry hartelijk danken voor uw hulp in het overbrengen van Joan's brief. De foto's van de kinderen en van u en uw vrouw zijn een zeer aardig gebaar naar hem toe. Hij is op dit moment erg gevoelig voor elk teken van vriendelijkheid die hij ontvangt. Hij is op dit moment verplaatst naar een ander deel van Nederland waar het eten, onderdak en gezelschap een stuk beter is. Hij heeft zich geschikt in zijn verdriet met een groot vertrouwen in God. Alles wat hij nu ervaart accepteert hij met zoveel dank wat zeer ontroerend is. Hij leeft in een hele andere wereld nu hij de dood voor zijn ogen heeft en dat is moeilijk te begrijpen. Alleen wanneer je zijn brieven leest kan je het een beetje begrijpen. Het proces vindt vermoedelijk plaats in maart, misschien later. In de tussentijd is het beste wat hij kan doen berusten in zijn lot. Ik zou u graag van tijd tot tijd op de hoogte willen houden van dit alles. Natuurlijk doen wij ons best om zijn situatie zo dragelijk mogelijk te maken en ik ben blij wanneer ik Gerry kan schrijven over uw vriendelijkheid naar hem toe.

Vier maanden later volgde een andere brief, gedateerd 23 april 1943, van mevr. Kamp aan Pierre en Tania Boeuf:

Ik dank u hartelijk voor uw brief van 5 februari 1943. Het is lang geleden dat ik u geschreven heb maar in de tussentijd is er ook maar weinig veranderd met betrekking tot Gerry's proces. Hij houdt zich, onder de omstandigheden, goed en uit zijn brieven krijg ik de indruk dat hij een goed humeur heeft. Op 13 februari bezocht ik met een vriendin, Gerry en mijn man.

Het was het eerste bezoek wat hij ontving sinds juli 1942 en het tweede in totaal. Hij straalt zoals de zon. Het is nu niet meer mogelijk om hem te bezoeken maar hij schrijft elke drie weken en wij sturen hem kleding, wat te eten en sigaretten. Het is niet makkelijk maar het is ok. Het proces heeft nog steeds niet plaats gevonden maar de tijd komt dichterbij. Ik denk dat het midden juni zal worden. De aanklacht is zeer ernstig. Dat verklaart ook mijn opmerkingen in mijn vorige brief.

Vijf dagen later, op 28 april 1943, traden Joan en John Knox in Algiers in het huwelijk met Robert D. Murphy als hun getuige.

In Nederland onderging mevrouw Kamp haar eigen traumatische ervaring aangezien haar echtgenoot Lucas hetzelfde lot onderging als Gerry. Haar beste vriendin, juffrouw Hanny Scheurleer, vergezelde mevrouw Kamp bij sommige bezoeken aan de gevangenis en zij schreef Pierre en Tania Boeuf in juni 1943.

De laatste keer dat wij Gerry bezochten vroeg hij mij om u te schrijven zodat u op de hoogte zou zijn van zijn situatie. Als eerste zal ik u vertellen wie ik ben. Ik heb Gerry ontmoet in de herfst van 1941 toen hij bij de ouders van de echtgenoot van een vriendin, mevrouw Kamp, inwoonde. Nu doe ik wat ik kan voor hem, aangezien mijn vriendin druk is met haar echtgenoot die in dezelfde situatie verkeerd als Gerry.

Op dit moment zit Gerry gevangen in Kamp Amersfoort en 6 weken geleden is hij ter dood veroordeeld wegens spionage. Er is een mogelijkheid dat de zaak wordt herzien maar dat is nog niet zeker. Er is een kans op 'pardon' wegens zijn familiesituatie. In ieder geval, hij is erg kalm en in vrede met zichzelf en zijn geestelijke toestand is perfect. Hij berust volledig in zijn situatie. Ik bezoek hem elke 15 dagen en dan is hij altijd in een goed humeur. Hij zegt zelfs dat ik het moeilijker heb met zijn situatie dan hijzelf heeft. Hij hoopt nog altijd dat alles zich vanzelf oplost. Ik heb alles gedaan wat ik kan maar het is nu afwachten.

Wanneer ik bij hem op bezoek was, was het eerste wat hij deed praten over zijn vrouw en kinderen. Daaruit maakten wij op dat het leven zonder zijn vrouw en kinderen enorm moeilijk voor hem was. Zijn grootste wens is om zijn zoons nog weer eens terug te kunnen zien maar helaas is dat een wens die wij op dit moment niet kunnen vervullen. Hij draagt 2 foto's van hen bij zich. Ik ga nu elke 2 weken naar Amersfoort om hem wat kleding en eten te brengen. Gelukkig is zijn lichamelijk gesteldheid beter dan ik verwachtte. Hij is erg mager maar hij was al nooit erg zwaar. Op dit moment is hij in gezelschap van de echtgenoot van mevrouw Kamp die in dezelfde situatie verkeert. Hij is dus samen met een vriend die hij in met alles in vertrouwen kan nemen.

Twee maanden later, op 3 augustus 1943, kwam dan het onvermijdelijke moment dat juffrouw Hanny Scheurleer het dramatische nieuws aan de Boeuf's kenbaar maakte.

Op dit moment heb ik verschrikkelijk nieuws aan u mede te delen. Op 20 juli is Gerry ter dood gebracht. Op 27 juli ontving ik het officiële bericht van de rechtbank. Hij is kalm en dapper overleden en had zich compleet berust met zijn dood. Zijn laatste wens aan u is om u en uw vrouw als voogd over Tony en Dirk te benoemen. Hij schrijft dat hij ervan overtuigd is dat u zijn wens zal accepteren. Op dit moment zijn er veel zaken die we te boven moeten komen. Wij zullen tot het einde van de oorlog moeten wachten om zaken te kunnen afhandelen omdat ik op dit moment niet weet hoe ik dat zou moeten doen. Ik zal nu al zijn bezittingen bij mij houden totdat wij weten wat er mee te doen.

Tot op het laatste moment was Gerry samen met zijn vriend, de echtgenoot van mevrouw Kamp en ze stierven samen voor het vuurpeloton. De laatste vijftien dagen had hij de taak om aardappels te schillen. Terwijl hij dit deed was hij buiten. Dit deed Gerry enorm veel goed aangezien hij zo kon genieten van de buitenlucht en de zon. Na de veroordeling ben ik nog twee keer bij hem langs gegaan en de dag voor zijn dood ontving ik nog een autorisatie voor een laatste bezoek waar ik helaas geen gebruik van kon maken.

Gerry heeft zijn leven gegeven voor zijn land; hij ging ons voor over een pad van moed en opoffering.

Op 20 juli 1943, de ochtend van zijn executie, op de leeftijd van 35 jaar, schreef Gerard Abraham Tuijl zijn laatste woorden aan Hanny Scheurleer.

Zondag schreef ik al naar jou in verband met je verjaardag en nu schrijf ik weer. We hebben net gehoord dat wij om 14.00 uur geëxecuteerd zullen worden. Natuurlijk, het had anders kunnen zijn, maar dit is het. Ik heb er vrede mee. Ik denk dat ik gedaan heb wat van mij verwacht werd en ik heb nergens spijt van. Vanuit een bepaald opzicht is het misschien ook wel de beste oplossing. Na vanmiddag is Joan vrij om haar leven opnieuw op te pakken en het is ook niet nodig dat mijn jongens weten dat hun moeder van mij wilde scheiden. Wat ze nooit van mij af kunnen nemen zijn de geweldige jaren die we samen doorgebracht hebben en wat er daarna ook is gebeurd doet niets af aan de liefde die ik tot op het laatste moment voor haar zal voelen. Joan heeft de zware taak om de jongens een goede opvoeding te geven en ik hoop dat ze een echtgenoot zal vinden die van Tony en Dirk zal houden.

Mijn wens is dat Pierre en Tania Boeuf als voogd willen optreden. Ik ben er van overtuigd dat zij daar goed in zullen slagen. Natuurlijk weet Pierre niets van dit verzoek maar ik ben er van overtuigd dat hij mijn gebed verhoord.

En nu is het enige dat voor mij overblijft, is om jou te danken voor alles wat je voor mij hebt gedaan. Je weet dat ik van jou gehouden heb als mijn eigen moeder. Ik zal je dan ook tot op het laatste moment voor mijn ogen houden.

Ik zal in vol vertrouwen in afwachting zijn tot het laatste moment. Vertrouwen in God en in de absolute vrede met alles. Voorafgaand aan de communie zal ik weer gedoopt worden. God is met ons en we zullen in oneindige vrede leven.

Hij zal ons ook de overwinning geven, en hopelijk, een betere toekomst.

Na de oorlog, werden de lichamen van de mannen die op 20 juli 1943 geëxecuteerd werden opgegraven en op woensdag 21 november 1945, werden Gerry en 15 andere dappere kameraden die die dag om het leven gebracht waren met Nationale eer herbegraven op de begraafplaats 'De Rusthof' net buiten de stad Amersfoort, Nederland. Joan zou later schrijven:

Ik ontving uit Nederland een aandoenlijk fotootje van Tony, onze oudste zoon, die hij op zak had gedurende zijn gevangenschap. Op de foto had hij een laatste boodschap voor hem geschreven: "Tony, hou van je moeder. Steun haar en bescherm haar altijd".

Je verliest iemand die zes jaar lang altijd bij je is geweest. Met wie je hebt gelachen, gehuild en die je lief heb gehad. Het leven gaat door en wij hebben onze verplichtingen aan onze geliefden. Dus een gedeelte van jezelf heeft zich voor iedereen afgesloten en vanuit fatsoen durven we de wond niet te openen.

Op het moment dat Gerry het huis verliet was ik slechts 2 jaar oud. Dat houdt in dat ik geen enkele tastbare herinnering aan hem heb. Omdat ik door dit emotioneel enorm zware proces ben gegaan heb ik het gevoel dat ik hem, ondanks dat, beter ken en begrijp over wie hij was. Ik ben als gevolg daarvan dan ook wie ik ben. In voor- en tegenspoed.

Ik kan dan ook met trots zeggen dat Gerard Abraham Tuijl mijn vader was.

Epiloog

In de meer dan twintig reizen die ik samen met Erika naar Europa heb afgelegd, gedurende ongeveer vijfendertig jaar, leek het er op dat Nederland nooit in ons reisschema paste. Na jaren van onbekend schuldgevoel, besluiteloosheid, onzekerheid en zelfs angst over hoe ik mij voelde over mijn deel van mijn afkomst, heb ik uiteindelijk besloten om het graf van mijn vader nog een keer te bezoeken, om zodoende mijn laatste eer te bewijzen en dat ik in de toekomst, hoe kort dat ook mag zijn, ik eindelijk vrede met mijzelf zal hebben en niet continu in dit ongemakkelijke gevoel blijf hangen.

De laatste keer dat ik Nederland bezocht, was in 1946, toen onze familie in Parijs woonde en ik negen jaar oud was. Mijn moeder en stiefvader namen mijn broer en mij mee naar Den Haag. De stad waar mijn broer en ik ons bestaan vast moesten laten stellen voor de autoriteiten. Dit was nodig om in aanmerking te komen voor een oorlogswezen pensioen van de Nederlandse overheid die wij zouden kunnen ontvangen tot de leeftijd van 21 jaar. Nadat wij dat gedaan hadden reisden wij door naar een stad genaamd Amersfoort, ongeveer 70 km ten oosten van Den Haag. Zuidelijk van deze stad, in de gemeente Leusden, bevindt zich een schitterende begraafplaats, 'de Rusthof' waar mijn vader, Gerard Abraham Tuijl, of 'Gerry' zoals de mensen hem kenden, voor de laatste keer was begraven.

Dit bezoek na de oorlog had voor mij op dat moment geen grote impact. Toen ik echter opgroeide vroeg ik mij vaak af wat voor persoon mijn vader was geweest. Ondanks dat ik een oprecht liefhebbende stiefvader had, leek het er op dat ik toch iets miste wat ik echter nooit een plaats kon geven. Toen mijn moeder in 1987 overleed, liet zij ons wat papieren na wat mij hielp om 'A tragedy of war' op papier te kunnen zetten. Terwijl ik met dit proces bezig was had ik het gevoel dat ik zijn identiteit beter kon aanvoelen.

Onze daaropvolgende reis in 2009 was gedeeltelijk gericht om aan een vage verantwoordelijkheid die ik voelde tegemoet te komen en waarschijnlijk hoopte ik ook dat misschien voortaan van dat nare gevoel bevrijd zou zijn. Hoe dan ook, toen ik wederom zijn graf bezocht kwam er enorm veel onverwachte emotie naar boven. Aan beide zijde van Gerry's graf lagen de andere vijftien mannen

met wie hij samen in het Nederlandse verzet had gewerkt en die op dezelfde dag als hij, 20 juli 1943, ter dood waren gebracht en daarop gezamenlijk in een massagraf waren begraven. Pas twee jaar na hun executie, na de oorlog, werd de locatie waar hun lichamen zich bevonden ontdekt. Daarop werden zij allen herbegraven op begraafplaats 'de Rusthof'.

Vervolgens gingen wij naar, wat nu bekend staat als 'Nationaal Monument Kamp Amersfoort' ongeveer 2 kilometer van de begraafplaats. Dit voormalige legerkamp werd in de Tweede Wereldoorlog gebruikt als een Duits doorgangskamp. Gerry heeft in kamp Amersfoort het laatste deel van zijn leven doorgebracht. Hij werd op 18 maart 1942 gearresteerd, waarschijnlijk doordat er informatie aan de nazi's doorgespeeld werd door een Nederlandse informant/collaborateur. Ondanks dat het meeste van het oude kamp vernietigd is, waren er genoeg componenten over waardoor wij een duidelijk beeld konden krijgen van de grimmige omstandigheden waaronder de gevangenen moesten leven.

Wij kwamen halverwege de ochtend onaangekondigd aan. Terwijl wij het Bezoekerscentrum binnen gingen zagen wij dat men net een voorlichting hield voor ongeveer 25 aanwezige jonge mannen en vrouwen. Mevrouw Hekman-Landwier, gids voor geüniformeerde groepen en werkzaam bij het Ministerie van Defensie, kwam direct naar ons toe en bood ons een kop koffie aan, waarna wij haar de reden voor ons bezoek vertelden. Zij bood aan om ons persoonlijk rond te leiden. Wij maakten dankbaar van haar aanbod gebruik. Om 13.00 uur keerden wij terug. Het behoeftte niet zoveel fantasie om te visualiseren wat het leven en de dood van zoveel mensen had betekend. Ik vroeg haar naar de groep jonge mensen die die ochtend aanwezig waren. Zij vertelde mij dat een voorlichting over de verschrikkingen van de oorlog bij de opleiding hoorde voor alle (vrijwillige) beroepsmilitairen bij de Nederlandse Krijgsmacht.

Dit concept heeft enorm veel indruk op mij gemaakt. Wanneer alle naties dit zelfde zouden doen zouden we misschien minder problemen hebben in de wereld. In het schrijven van mijn moeder benoemde ik al dat Gerry een overtuigd pacifist was. Het werd mij toen onmiddellijk duidelijk waar mijn enorme afkeer, voor welke oorlog dan ook, vandaan kwam en dat dit een karaktertrek was van het Nederlandse volk wat ik blijkbaar ook had geërfd.

Recentelijk hoorde ik dat mijn vaders naam onder nog eens meer dan 18.000 andere namen vermeldt staat in de *Erelijst van de Gevallen 1940-1945*, welke zich bevindt in de entree van het Binnenhof 1a, van de Nederlandse Tweede Kamer der Staten-Generaal. In dit document staan alle namen van mensen die hun leven gegeven hebben, als militair of verzetsstrijder, voor Het Koninkrijk der Nederlanden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Elke dag draait een werknemer van de Tweede Kamer de bladzijde om, om de nieuwe namen aan het publiek te tonen. Op 4 mei 1960 presenteerde Koningin Juliana deze *Erelijst* tijdens een ceremonie in Den Haag. Een korte video van deze ceremonie kun t u zien op: <http://www.Erelijst.nl/node/20312>.

Ik wil nu eindigen met dat ik enorm onder de indruk was van, en erkentelijk ben voor de oprechte inzet en interesse die getoond werd door mevrouw Hekman-Landwier in het aanleveren van alle informatie die zij had en mij allerlei suggesties aanreikten van mogelijk andere bronnen om meer informatie te kunnen verkrijgen.

Niets van bovenstaande mag zonder toestemming gepubliceerd worden!

